

Færre guttefødsler etter 11. september

Terrorangrepene mot New York 11. september 2001 ga ettervirkninger som angst og stress blant byens befolkning. Dette kan ha ført til færre guttefødsler.

Det fødes normalt noe flere gutter enn jenter. I en studie publisert i *Human Reproduction*, omtalt i *BMJ*, fant amerikanske forskere at raten guttefødsler sank til under 1 i New York fire måneder etter terrorangrepene. Tallene er basert på en oversikt over mer enn 700 000 fødsler i New York i perioden januar 1996 til juni 2002. Forskerne fant at andelen guttefødsler var lavest i perioden 1.–28.1. 2002, med en rate på 0,9995.

En teori er at stress og redsel, særlig hos kvinner i 2. og tidlig 3. trimester av svangerskapet, kan føre til at uforholdsmessig mange kvinner gravide med guttefostre spontant aborterte. Også tidligere forskning har antydning at det fødes færre gutter i populasjoner som utsettes for stress som følge av for eksempel jordskjelv, politiske og sosiale uroligheter og økonomiske nedgangstider. *Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11501*

Styrker satsingen på global helseforskning

Norge er blant de beste landene i verden til å jobbe for vaksiner av barn. Samtidig ligger vi bak mange andre land når det gjelder helseforskning rettet mot utviklingsland.

Myndighetenes nye satsing på vaksinasjonsforskning vil styrke Norges rolle innen begge feltene, ifølge Norges forskningsråd. Regjeringen har tidligere bevilget 500 millioner kroner årlig til vaksineorganisasjonen Global Alliance for Vaccines and Immunization (Gavi). Fra i år skal 50 av de bevilgede millionene brukes til styrking av vaksinerelatert forskning i Norge.

Denne bevilgningen gjør at forskningsprogrammet «Global helse» er utvidet og også har byttet navn. Det nye navnet er Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC). Programmet består av to delprogrammer; *Global helseforskning (2005–2010)* og *Vaksinasjonsforskning (2006–)*. Begge vil ha flere utlysninger for forsker- og brukerstyrte prosjekter over de neste årene.

Målet med *Global helseforskning* er at Norge innen 2010 skal bruke 10 % av helseforskningsmidlene på sykdommer som står for 90 % av den globale sykdomsbyrden, slik flere andre land gjør. I dag brukes kun 5 % til dette.

Programmet *Vaksinasjonsforskning* skal forvalte de 50 millioner kronene som er bevilget til vaksinerelatert forskning. Hovedmålet er å fremskaffe nye vaksiner, eller forbedre de eksisterende, til mennesker i lav- og mellominntektsland. Med

Norge ønsker å bruke mer av helseforskningsmidlene på sykdommer som særlig rammer mennesker i utviklingslandene. Her vaksineres et lite barn i India. Foto WHO/P. Viro

dette ønsker Norge blant annet å oppfylle sine forpliktelser i forbindelse med det fjerde tusenårsålet, som går ut på å redusere dødeligheten blant barn under fem år med to tredeler innen 2015.

Ifølge programkoordinator for GLOBVAC, Karen Lieve Ria Hostens, ligger Norge – til tross for den nye satsingen – fortsatt under snittet for det industrialiserte land bruker på global helseforskning. *Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11507*

TIDSSKRIFTET PÅ INTERNETT

Nytt fra nett er tidligere publisert på www.tidsskriftet.no der nyheter legges ut fortløpende.

Søkbar fulltekstversjon på nett: www.tidsskriftet.no

E-postabonnement på innholdsfortegnelsen: www.tidsskriftet.no

Kunnskapsprøver: www.tidsskriftet.no/quiz

Stillingsdatabase og mulighet til å bli varslet om ledige legestillinger via e-post: www.tidsskriftet.no/stilling

Nyhetsstrøm for nettnyheter (RSS): www.tidsskriftet.no/rss

Fri tilgang til JAMA

Helsebiblioteket har inngått en avtale med den amerikanske legeföreningen om fri tilgang til JAMA fra norske IP-adresser.

Avtalen med The American Medical Association innebærer at alle som logger seg inn fra en hvilken som helst PC i Norge er sikret tilgang til JAMA, uten at det kreves brukernavn og passord. Tilgangen gjelder også til JAMAs ni spesialtidsskrifter.

Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11481

Ny viten om urinveisinfeksjoner

Noen må slite med gjentatte urinveisinfeksjoner mens andre aldri rammes. I en doktoravhandling ved Karolinska Institutet har Milan Chromek og hans kolleger studert hvordan urinveiene forsvaret seg mot bakterier, hvordan bakteriene kan overvinne for-

svaret og hvordan infeksjonen kan føre til nyreskader.

Chromek har funnet at urinveiene og nyrene produserer bakteriedrepende peptider. Når bakteriene når urinveiene øker kroppens produksjon av disse peptidene raskt, og dreper bakteriene før de rekker å formere seg. Avhandlingen viser også at bakteriene har utviklet en effektiv taktikk for å forsvare seg mot peptidene ved å formere seg i en såkalt biofilm, og dermed lurer både peptidene og de øvrige immunforsvaret. I noen tilfeller klarer bakteriene også å komme seg helt frem til nyrene, noe som kan ødelegge nyrevevet.

Forskergruppen skal nå undersøke muligheten for å øke kroppens egen produksjon av bakteriedrepende peptider, og på den måten forebygge urinveisinfeksjon og andre bakterieinfeksjoner. *Les hele saken: www.tidsskriftet.no/11520*